

ΜΥΤΙΛΗΝΑΪΚΑΙ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑΙ

[Φίλτατε κύριε Σκόκε.—Τὸ κατωτέρῳ λαογράφημα ἔγραφα εἰς τὸ Μυτιληναῖκὸν ίδιωμα, δπεο ἄλλως τε, μὲ ἐλαχίστας παραλλαγάς, εἶνε διαδεδομένον καθ' δληγ τὴν νῆσον, κυρίως ἵνα δώσω ίδεαν τινὰ τῆς ἀπλῆς ἐν χρήσει καὶ ζωντανῆς γλώσσης, ἥν διμιλεῖ δὲ λαὸς τῆς Μυτιληνῆς. Ἐξ αὐτοῦ ἐννοεῖ πᾶς τις διτοι οἱ ἐκ τῶν νεωτερῶν Μυτιληναίων λογίων ἐπαγγελλόμενοι τὸν δημοτικιστὴν ἢ μαλλιαρόν, μεταχειριζόντα γλώσσαν τεχνητὴν καὶ ψευδῆ, ἀνύπαρκτον, τῆς ίδικῆς των ἐφευρόσεως, ἔνην πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὴν δποίαν δὲν ἔχησαν οὕτε ζῶσιν ἐν τῇ πραγματικότητι, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκμανθάνουσιν, ὡς θὰ ἔξεμάνθανον ἔξαφνα καὶ τὴν σανσκριτικήν, ἔνωθ θὰ ἤσαν πως δεδικαιολογημένοι, ἔναν ἔγραφον τούλαχιστον εἰς τὸ γλωσσικὸν τοῦ τόπου των ίδιωμα.—Ολως Πρόθυμος Ἀριστ. Γ. Μάνδρας].

“Τ’ ΑΜΙΛΗΤΟΥ ΤΟΥ ΝΗΡΟ,,

— Καλι' μέρα, Δέσποινα, καλι' μέρα 'Κατηρνέλι'.
— Καλι' μέρα, καλῶς τ' θηὰ Μαργέλι'.
— Καλι' μέρα, τσὴ σὰ δὰ χιόνια, βρὲ κ' στιανή. "Αμ τι γίνιτσης πληγά, τι κάνις;
— "Ἄς τὰ λέμη καλά, μουρέλι μ', το' ἡ Θόδος καλ' ἄς τὰ κάνι'. Ήσεῖς καλάστη;... Τέτοια ὥρα 'ιὰ ποῦ ἀ' θέλι ἡ Θός;
— "Ωχ! μὴ δὰ 'ρουτᾶς, θηὰ Μαργιέλι'. Ἡφές κουδέψαμε νὰ καγούμη, νὰ γινούμη ἀθάλι¹ μὴ τ' λάμπα, τσὴ γι' αὐτὸ σήμερα ἀπουμείναμη γκέτσκα², τσὴ παγαίνουμη μὴ δυώ καρδιές, γιατὶ τ' ἀφηδικό μας ἡ κύρ' Δμήτρ'ς — τοὺν ξέρ'ς δὰ — θὰ μᾶς τοὺ πιάσ' μ' σὸ μηρουκάματου.
— "Ε! μουρή Δέσποινα, ἔχ' ἡ Θός. Τοὺ βράδ' 'ς τοὺ κουκουλόγι³ βγαίνι'.
— Καλὰ τοὺ λέγι ἡ Δέσποινα, κόρη μ'. Ἡμεῖς, ἡ φτουχουλουγιά, σὰ δὲ δλέψουμη τοὺ λιμαζουχτή, τσὴ σὰ δὲ' κουκουλουγήσουμη νὰ βάνουμη τ' ν ἐληγά μας τσὴ τοὺ λάδ' μας, εἴμηστη χαμένη ἀθρώπ'.
— "Εμ ἡσύ, θηὰ Μαργιέλι', ποῦ παγαίνι'ς τέτοιαν ὥρα, τσὴ τέτγιου χάλι'; ησὺ εἰση σὰν ἀρρουστ'.
— Το' ἡγώ, κόρη μ', μαζόνου, 'ς τ' κύρ' 'Αλέξαδρ', παραπάν' ἀπ' ἡσᾶς, ἀμά σήμερα ἦγα τοὺ πγηὸ πουλὺ νὰ πάρου κουμάτ' ἀγέρα, νὰ πάρ' νὰ δώσ' ἡ νοῦς ιμ⁴ τσὴ γῆ⁵ καρδιά μ, γιατὶ σήμηρα τις' αὐγὲς ἔγκυχιση πληγά γῆ Σουφίγια τ' καπτάν Βγατζέλι τσὴ στράτεζη ἡ καρδιὰ οὐλνῶν μας ποῦ ἥμασταν ἔδητσει.

1) = αιθάλη, στάκτη. — 2) λέξις τουρκική = ἀργά, ἔξωρας. — 3) Κουκουλόγι = κοκκολόγι. Αι ἐπὶ ήμερομισθίῳ ἔργατιδες εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ἔλαιων, ἐπιστρέφουσαι τὸ ἐσπέρας οἰκαδε, συλλέγουσι καθ' δόδον τὰς ἀσυνάκτους ἀπομεινάσας ἔλαιας. — 4) ὁ νοῦς ιμ = ὁ νοῦς μου. — 5) γῆ = ἡ.

— Τί λές, μουρή κ' στιανή; ... 'Η Σουφίγια 'πέθανη! .. 'Η τσείνι
ἡ κουπέλα σά δου κρυψιό νηρό; ...

— 'Η τσείνι', ήτσείνι, Δέσποινα, τσή ηδαν νὰ ραγίζε' ή καρδιά τ'
ἀθρουπνοῦ μὴ τὰ λόγια πούληγη, τσή τὰ καμώματα τ' ες.

— "Εμ! τί είχη, μαθέ, μουρή κόρη μ' θηγά Μαργέλι; ... Ποῦ
ηδαν πάλι αὐτό! 'Η τσείνου μάνιξης τοὺς τσηφάλι μ' μ' αὐτὸς τοὺς
μουζέδε¹ τσή δὲν ἔχου δύναμιν' νὰ σταθῶ 'ες τὰ πουδάργια μ! .. Τσή
ηληγά τί τσηρός τώρα νὰ πάγου, τσή μὴ τ' ες ηληγές δὲ ιόρησα νὰ
πάγου νὰ τ' εν.

— "Ωχ! ἀμ τούς ηγώ τὰ πουδάρια μ' δὲ δ' ἀγροικῶ, τσή σα' θέλητη
ηλάτη νὰ κάτσουμη ἔδαφνα² 'ες τοὺς κουγιτουλούτες³ νὰ σᾶς τὰ 'πῶ
μὴ τ' εν απουμουνή, 'ιατὶ εἰνη σούλατσηρου παραμύθι πούνη νὰ κλαιάγι
γι! άθρηπους. "Ετσ' κ' ετσ πέραση γι! ὥρα τσή τοὺς μηρουκάματου
θὰ πιαστῇ μ' σό. — Βά, βά, πάμη.

— Πάμη, πάμη, θηγά Μαργέλι! ... Πάναγια, πάναγια γραφτὰ τοὺς
καῦμένου τοὺς κουρίτσου! .. "Αμ τίλουγιου⁴ ηδαν πάλι τούτου! ..
'Ηγώ θαρρώ ποὺς μὴ χτύπηση δαμλάς απ' τ' εν ὥρα ποῦ τὰ ηγ' σα.

— "Ε! νά, ηλάτη, κάτσητη, νὰ σᾶς τὰ 'πῶ. Μόνη σταθήτη νὰ
πάρου τ' εν ἀνησαμνιά μ' νὰ σ' νέρτου⁵.

— "Εμ! ἔλα, κ' στιανή, τσή μᾶς ηδηγαλης τή ψ' χή μας πληά. Δὲ
μᾶς γλέπ' ες τί λουγῆς γεινήκαμη; ... Χαρά 'έτου, χαρά 'έτου νὰ μὴ
δουμάθουμη, χαρά 'έτου.

— 'Ιατὶ ποῦ λέτη τοὺς λοιπόν, κόρηςιμ', ηγώ, τοὺς σπίτιμ' εἰνη
καρσὶ 'ες τοὺς σπίτ' τ' καπτάν Βγατζέλι⁶ τσή τοὺς μακαρίτου τοὺς
είχα σὰ ογδι μ', τσή τ' ἀγαποῦσα πουλύ. Σὰν ἀπέθανη γή μακα-
ρίτσα ή μάννα τ' τούς ἀπόμνηνη ἀρφανό, ημεῖς τ' ἀπουσιλέπαμη, γή
θηγάτ' τούς ηγώ, ίσα μη ποῦ ξητνάχτση. Τότη σου πληά ηδαν νικου-
τσαρά σὰ γαμμιάν. Τσή μη δου πάρητη 'ες τ' μύτ' σας αὐτὸς ποῦ
λέγου, 'ιατὶ νικουτσαράδης εἰστη τσή σεῖς. 'Αμμά ήτσείνου, σὰν
ἀρφανό ποῦ ηδαν, ηδαν ἄλλου πρᾶμμα. Οὖλα ηθηλη νὰ τὰ πρου-
φτάξει, νὰ ξηραχνιάσει, νὰ σκουπίσει, νὰ σφουγαρίσει, ν' ἀσπρίσ' τοὺς
σπίτι, νὰ διπλώσει τὰ ροῦχα, νὰ τὰ στλιβώσει, τσή σὰν ηχτηνίζουδουν
τσή κάθουδουν 'ες τοὺς παναθύρ, τούς έβλητση⁷ ταντέλα, ηδαν—καλά
τν' ηγέρατη δά—νὰ δ' γαταπγής. Γι' αὐτὸς τσή γή Καπτάν Βγα-
τζέλι⁸ τν' είχη πληά καμάρ' τσή σὰν ηρχουδουν ἀπ' τοὺς ταξείδ'
τν' ηφηρηνη τ' κόζιμ τὰ καλά τσή τ' ἀγαθά. "Αμ' α' ογής φρένιμ'
'ες τοὺς δουνιά δὲν ἀκούστση γή φρηνιμάδα τες. 'Ηγώ λέγου ποὺς δὲν
ηγύρ' ση νὰ 'δη πουτέ παλικάρ' μέσος 'ες τὰ μάτια. Εἰνη γι αλήθια
ποὺς πηρουούδιαβαίνων πουλοί, 'ιατὶ ἀπή καρσὶ ποὺς κάθουμδουν
τὰ λόγιαζα, αμ' ήτσείνου τίπουτα.

— 'Αμμά ποὺς εἶπαν μνιά βουλά, θηγά Μαργιελί, ποὺς ἀγαπούση
τούς Γουστή τ' μαστρου-Γηώργι, τούς κουδραβατζή⁹. Δὲν είχη,
μαθέ, τοὺς δόπου τ' ες;

1) λέξις τουρκ. = εἰδησις.— 2) ἔδαφνα = ἐκεῖ.— 3) λέξις τουρκ. = μέρος
ὑπήνεμον.— 4) = τί λογής.— 5) = νὰ συνέλθω.— 6) = ἔπλεκε.— 7) λαθρόμ-
πορον.— 8) = τὸν τόπον του;

— "Ιχι! μουρέλιμ' Δέσποινα, αὐτός πέρνα τοὺς ἔαναπέρνα τοὺς λύσσαζης" ἐς τὸν γαρσινὸν τὸν γαφηνὲ μὴ τὰ οὐργανάκια τοὺς τὰ πυγνύδεια. "Αἱ τοὺς καγιμένου κάθουσιν" ἐς τὸν παναθύρ' δουν τοῦ ἑρραβήγη χώρις νὰ σκώσῃ τὰ μάτια τ'. Τώρα *bourousē* νᾶχι¹ ίδεα, γιὰ κανένα κρυφὸ σεβδά, μὰ πουτὲ δὲν ἀπόδεξῃ τίπουτα² τοὺς σὰ δὲν ἡξουμουλουγούδουν τώρα³ τὰ στηρνά τ', κανεὶς δὲ θὰ μάθηνη τίπουτα. Γι' ἀλήθηα δημοुς εἰνὴ ποὺς δὲ δοὺν εἰπη πουτὲ καλιμέρα τοὺς *Goustή*... Ναι, παλικάρ' ὡμμουρφου σὰ δουν ἀτζηλου⁴, τοὺς νικουτσουροῦ νὰ πούμη, πηδί, ἀμά δὲν ἡπήρη λόγου ἀπ' τὸν στόμα τ' εἰς τοὺς καταδιὰ αὐτοῦ τ' πηδιοῦ θὰ ν' εἰνη⁵ τὸν γαλέ⁶. Μπρουστά⁷ ήμένα μνιὰ μέρα εἰπη ἀπάνου⁸ τὸν *goubehéda* ποὺς ἀνείνη νὰ πάρει γαβρὸ σὰ δου *Goustή* τὸν μαστρου-Γηγώργι, καλλίτηρα νὰ τὸν γόρη τ'. "Τσιτηρα τοὺς *Goustή* τοὺν φυλακώσαν γιὰ τὸν φόνους ποὺ λέγαν ποὺς ἔκανη τοὺς τηλειώσαν τὰ λόγια.

— "Ε! τότησου μαθὲ τί εἰχη, θηγὰ *Margéli*;

— "Αγάλι ἀγάλια, κόρη μ'", τοὺς μὴ τὸν ἀράδα⁹ ιατὶ σὰ b' σᾶς εἰπα εἰνὴ οὐλάτσηρου παραμύθι". Απὴ τότησου χάλαση γῆ *Soufígia* τοὺς τοιτρίνιση κουμμάτ¹⁰, ἀμ πγιός νὰ κακουθάνι ἀφοῦ τὸν ἡξέραμη τὶ φρένιμ¹¹ ηδαν. Πέτα¹² σὰ b' σᾶς εἰπα, δὲν ἀπόδεξῃ πουτὲ τοὺς τίπουτα. Μόνη μνιὰ βουλὰ σὰν ἡγείνιση γῆ φόνους τοῦ οὐλους¹³ ή κόσμους ἡληγγη¹⁴ ιατὶ τὸν *Goustή*, εἰπη τοῦ ἡτσείνου — αὐτὸ τοὺς θμούμη — «ἄμ νὰ δούμη ηδαν αὐτός, γιὰ τοὺς βγάναν ἀδ' κα». Μὰ τοὺς πγιός νὰ βάνι¹⁵ τὸν νοῦ τὸν τίπουτα! Κάθια μνιὰ ἡληγγη τοῦ ὅκο τε, τοῦ αὐτὸ λόγους ηδαν τοὺς τοὺν εἰπη. Τέλους πέραση αὐτό, τοὺς δέ, δέ, ἡρτη γῆ παραμουνὴ τὸν *"Agiōn Basiliou"*, τοῦ ἔδητσει ποὺς ἔσαζη πληγὰ τοὺς σπίτι¹⁶ δουν γῆ μακαρίτσα, πλάξη τοὺς *Stavréli* τὸν *Kalafat* τοὺς τοὺς φώνακ¹⁷: «τὰ μουζδουλούτσα¹⁸ *Soufígia*, ιατὶ φάνιτση γῆ *bouhabrda* ποὺν¹⁹ ή πατέρα σ'». Ή καγιμένη ή *Soufígia* κατέθιση τέσσηρα-τέσσηρα τὰ σκαλοπάτγια νὰ μάθῃ, τοὺς σὴ λίγους, νὰ τοῦ ἀνέδηνη τοὺς γῆ *Kaptañ*-Βγατζέλις χαρῷ χαρούμηνους, τοὺς μ' ἔνα χαμάλι²⁰ φουρτουμένου πισκέσια πληγὰ τοὺς φούνια ιατὶ τὸν γόρη τὸν τοὺς σπίτι τ'.

— "Ε! σὰν εἰπαν δὲ τὰ ὅκαδουν, σὰ *batéras* μὴ πηδί, μ' ἐφώναξῃ τοῦ ἡμένα τοὺς μ' ἔδουτση ἔνα λαχουρέλι ποὺ μῆφηρη ἀπ' τὴ Πόλι²¹, ιατὶ πάδα μ' ἡφηρνη λίγους πουλὺ τοῦ ἔνα ριγάλου ἀπ' τοὺς ταξεῖδ²², ιατὶ ἡξηρη μαθὲ ποὺς ἔχου πάδα²³ τοὺς νοῦ μ' τὸν πηδί τ'.

Αὐτὰ π' σᾶς λέγους ηδαν γκέτσκα, τοῦ εἰχαμη τηλειουμένης τ' εἰδησές μας πληγά. Γι' αὐτὸ ἔκατσα κουμάτ²⁴ νὰ ἔηκουραστῶ νὰ πγιῶ τοὺς τοὺς γαδέη ποὺς ἔθαλη νὰ μει φήσῃ. Τότησου εἰπη γῆ *Kaptañ*-Βγατζέλις τὸν *Soufígia* νὰ χαζιέψει²⁵ τοὺς κ' μάρ,²⁶ τὰ ζαχαράτα,

1) = σὰν τὸν ἄγγελον.— 2) = μεθυσμένος.— 3) = φρούριον, δπου ήσαν αἱ φυλακαί.— 4) = Επειτα.— 5) λέξις τουρκική = δωρον ἐπὶ καλῷ ἀγγέλῳ ματι.— 6) = πάντα, πάντοτε.— 7) = νὰ ἔταιμάσῃ τὸ κουμάρι.

τοὺς τοὺς ρώδ' ιὰ νὰ πάγι' νὰ πάρ' τ' ἀμίλιτου τοὺς νηρόδ', ιατὶ τοὺς εἰχη σὴ καλὸν νὰ τοὺς κάνει κάθα χρόνου, τοὺς γούρο νὰ κάνει τοὺς καλὸν τοὺς πουδαρκὸν γῆ κόρη τ'. Αὐτά, μουρέλι μ', ἀπουσηρού¹.

Μέσ' 'ς τὰ μαῦρα τὰ μισάνιχτα, ἄκραγους ἢ πητ'νός ἀκόμα, ἀκούγου φουνές μέσ' 'ς τουνύπνου μ'. Πητγιόμη, τοὺς σκόνουμη 'ς τοὺς παναθύρ' το' ἀκούγου ποὺς ἢ Καπτάν Βαγατέλις ἔσπαση τοὺς πουδάρι τ' το' εἰνη ἀστομα². Πλαλῶ μὴ μνιᾶς τοὺς τί νὰ 'δῶ! Τοὺς κόκαλου τ' πουδαργιού τ' ἥδγηνη ὅξει ἀπ' τοὺς κρηγιάδες ιτ³ τ' ἡτσείνους σὰ 'νηκρός, τοὺς γῆ Σουφίγια χάλια-α-α!.. "Οσ' ὥρα π' σᾶς τοὺς λέγου μιαζόχτην γῆ μαχαλάς, τς' οἱ ιατροὶ τρεῖς-τρεῖς, τοὺς τοὺς δέσαν πληγά, τοὺς φαστσώσαν, το' εἴπαν νὰ δοῦν τί θὰ ν' ἀπουγίνει... 'Ητσείνι γῆ κόρ' δώδηκα μέρης δὲν ἡκάλιψη μάτ'. Μέρα νύχτα 'ς τοὺς προυστσέφαλου τ' νὰ παρακαλῇ, νὰ κάνει στρουτές μητάνοιης, νὰ τάζει. Τοὺν ἔταξη 'ς τ' Παναγιά τν' ἀγιασσώτσα, 'ς το' "Αγιοι Τσιδίνι⁴, μηγάλι γῆ χάρ' δουν, ἔκανη ἀγρυπνιές σὴ τρεῖς τηνήκηλησές κάθα βράδ', μὰ τίπουτα. Οὐλα ἀδιαφόρητα⁵ ἀπ' τοὺς κακὸ⁶ τοὺς χειρότηρο. Πίσου-πίσου οἱ ιατροὶ εἴπαν νὰ το' τοὺς κόψην, ἀμὰ ἡτσείνους μὴ κανένα δρόπου δὲ δῶστρηξη, το' ίσα μηνὰ τοὺς καλουδιαλουγιστῆ, μέσ' τς' δηκατρεῖς, γάγραίνιαση τοὺς πουδάρι τ' τοὺς πέθανη σὰ δοὺς νὰ μὴ δουφτάνι κατγιανός.....

"Ε! τοὺν θάψαν δὰ μὴ τόσ' παράταξ⁷, ήρταν οὖλοι γι' ἡμπόρ⁸ ποὺ τοὺν ἔέραν, τοὺς τοὺν φουρτώναν, τοὺς τούν κάναν μηγάλης τιμές, ιατ' ἥδαν τίμιους τοὺς ἀγαποῦσαν. Τί νὰ τὰ κάνις ὅμους οὐλ' αὐτά! Απή τότησου πληγά γῆ καγιμένη γῆ Σουφίγια δὲν εἰδη ἔνα χαγιρό. Μέρα μὴ τήνι μέρα στράτε-ζη⁹, δὲν ἥθηλη νὰ βάνει 'ς τοὺς στόμα τ' τίπουτα, ίσαμη ποὺ κατάπηση. Οὐλι οἱ ιατροὶ γλέπαν ποὺς τούς τίπουτα, τούς τοὺς ἄλλου τοὺς γόσμου, τοὺς κανεῖς δὲν ἥθουρούση νὰ ἥδαν ιὰ τοὺς ἄλλου τοὺς γόσμου, τοὺς κανεῖς δὲν ἥθουρούση νὰ κάνει τίπουτα. 'Ηχτές πληγά κατάλαβη τ' θέσι τς' τοὺς γύρηψη μουναχή τς νὰ ἔημουλουγιθῆ τοὺς νὰ μηταλάδ'. 'Ημεῖς, σὰ δ' ἀκούναχή τς νὰ ἔημουλουγιθῆ τοὺς νὰ μηταλάδ'. 'Ημεῖς, σὰ μηνήσαμη σαμη, εἴπαμη πάτση δειξει τ' χάρι τες γῆ μητάδουσ, τοὺς μηνήσαμη τοὺς παπᾶ. "Αμ ποὺ νάσασταν νὰ τν' ίδήτη σάδη δουν εἰδη το' ἥρτη! 'Ητσείνι, μουρέλι μ', ποὺ δὲ δουρούση νὰ σαλέψῃ ἀπ' τν' ἀδυναμιά, σκώθτση το' ἀνηκάθηση τοὺς τὰ ματγια τς τσαγρίζαν¹⁰ τόσα νὰ δίκρυγια. "Υστηρα γύρηψη σχώρησ' ἀπ' οὐλης μας, το' ἀρχηση νὰ ἔημουλουγιέτη μπρουστά μας, γιατὶ δὲν ἀφήτηση νὰ φύγουμη γῆ θηγά τ' τς' το' γηγά.

— Πάναγια, θηγά Μαργιέλι, τὰ λέ'ς τοὺς σκώνητη μνιὰ πθαμὴ τοὺς πηγτοὶ μ'. "Αμ' ἔημένα, μουρέλι μ' Δέσποινα!..

— "Εμ! τι εἰχη νὰ ἔημουλουγιθῆ μνιὰ κουπηλούδα τέτγια, θηγά;

— "Ιχι, κόρη μ' Κατηρνέλι, το' ἔημεῖς αὐτὸ εἴπαμη σ' τ'ν ἀρχή, ἀμὰ ίστηρα σκώθτση τοὺς πηγτοὶ μας ἔνα δόγι μ' ἡτσείνα ποὺ εἴπη.

— Τι λέ'ς, μουρή κατγιανή!

— Ναι, κόρη μ' Δέσποινα, τοὺς τοὺς πήρη 'ς τοὺς ληγμό τ' ἡτσείνους γῆ παληγάθρηηους γῆ Γουστής...

1) = ἀφ' ἐσπέρας.— 2) = ἀσχημα.— 3) = τὸ κρέας του.— 4) = "Αγιοι Ακίνδυνοι.— 5) = ἐστράγγιε.— 6) = ἐξετόξευαν.

— Τ' μαστρου - Γηώργι, ή κουδραβατζής; "Εμ νά τού λοιπόν ποῦ βγαίνην τὰ λόγια;

— "Αμ ακση δὰ πρῶτα, Δέσποινα, τσ' ὕστηρα πὲ ὅτ' θὰ πῆσ. Γιατὶ αὐτὸ μουρέ μάτγια μ' σὰ bou ηληγγη'ς τοὺ ἔημουλόγου, πήρη ὕστηρ' ἀπ' τὰ μησάνχτα τοὺ κμάρ', τσὴ τὰ ζαχαράτα τσὴ πήγη'ς τοὺ τζησμὲ һρεχοῦ νὰ πάγι ἀλλους κανένας, 'ιατὶ φύλαγγη τσ' ηγληπη. "Αμα πήγη'ς τοὺ τζησμὲ¹ ἀφήτση ἀπάνους'ς τ' γούρνα τὰ ζαχαράτα, δπγιους τὰ φάγι, νὰ φάγι οὐλης τσ' πίκρης τουν, ἀνιένη τοὺ τζησμὲ τσ' εἰπη: «σὰ' bou τρέχι τοὺ νηρὸ νὰ τρέχην' τὰ καλὰ'ς τοὺ σπίτ' doun», γέμση τοὺ κμάρ' τσὴ σήκουση μνιὰ πέτρα μηγάλι τσ' εἰπη: «σὰ bou βαρεῖ γῆ πέτρα νὰ βαρῇ τ' πατέρα τσ' ή σακκούλα» τσὴ κατέβηνη χώρις νὰ γυρίσ' νὰ 'δῃ πίσου, γιὰ νὰ πάγι νὰ κάνι «τοὺ πουδαρκὰ»'ς τοὺ σπίτ' doun. "Ε! δὲν εἰνη δὰ τσὴ πουλὺ τοὺ δγιάστημα, νὰ πούμη. "Αμ ητσείνου, μουρέλι μ' σὰ μέλι νὰ γίνι τοὺ κακὸ θὰ γίνι. "Εδητσει τοὺ λοιπόν ποὺ πάγηνη — φηγάρ' γλέπις γάργαρου — ἀκούγι ἔνα «ώρα καλὴ Σουφγια» τσὴ γλέπ' һρουστά τ'ς τοὺ Gouσtή. Σὰ doun εἰδη, εἰπη μνιὰ «Πάναγια» τσὴ στάθιτση σὰ d' ἀλαλι. Μ' οὐλι ὅμους τ' һρουμάρα τ'ς, δὲν ηβασταξη τσὴ τοὺν ἀπουκρίθιτση, 'ιατὶ τοὺν ἀγαπούση χώρις νὰ τοὺ θέλι τσὴ δὲν ηβόρηση νὰ βαστάξ' νὰ μὴ doun 'μλήξ' κατὰ πρώτ' һουλὰ ποὺ ἀκγη λόγου ἀπ' τοὺ στόμα τ', τσὴ τοὺν ηγληπη ὕστηρ' ἀπή τόσου τζηρὸ ποῦ ηδαν φυλακουμένους. Τί νὰ σοι κάνι τοὺ καγιμένου! ποὺ τοὺν ἀγαπούση κρυψά, τσὴ δὲν ηθηλη νὰ τοὺ μουλουγήσ' μηδὴ'ς τοὺν ηαυτό τσ. 'Αμμά αὐτήνι τ' στιγμὴ δὲν ηβαστάχιτση πληγά· σὰ doun εἰδη һρουστά τ'ς, θάρρηψη ποὺς οὐλα ηδαν φέμματα 'ιά τοὺ φόνους, ζαλίστση τσὴ τὰ ξέχαση οὐλα, τσὴ «πουδαρκὰ» τσὴ πατέρα. "Οδας τ'ν εἰπη μάλιστα ποὺς ἔρχητη ἀπ' τ'ς Δάβ' τ'ς μύλι², ποὺ ηδαν κρυμμένους, 'ιά νὰ τν' iδῃ, νὰ τ'ν εἰπη ποὺς τ'ν ἀγαπᾶ, τσὴ θὰ φύγι 'ς τ'ν 'Αμερική 'ιά νὰ ἔρτ' νὰ τ'ν ηπάρ', λιγύσαν τὰ γόνατα τ'ς, ἔρην τσὴ τ' πέτρα τσὴ τοὺ κμάρ' τσὴ τότησου κατάλαβη τι һκανη... "Εστουψη τσὴ τὰ πήρη μάνιμάνι τσὴ πλάιξη 'ς τοὺ σπίτ', μὰ τι νὰ τοὺ κάνις; τοὺ κακὸ γίνιτση....

"Αμα ηβη'ς τοὺ σπίτ' ἀπόθηση τ' πέτρα πισ' ἀπ' τ' πόρτα, ἔρανη τοὺ νηρό, τσὴ χτύπηση τοὺ ρφδ' τσὴ τῶσπαση πισ' ἀπ' τοὺ κανάτ τ'ς πόρτας, ἀμὰ ή γουρσουζία ηδαν καμουμένι, 'ιατὶ τ' ἀμιλίτου τοὺ νηρὸ πρέπ', γιὰ νὰ μὴ doun πάρ'ς, γιὰ σὰ θὰ τοὺ πάρ'ς νὰ μὴ βγάνις μλιὰ ἀπ' τοὺ στόμα σ', 'ιατὶ σὰ βγάνις, γιὰ σὰ γυρίγις τσὴ 'δῃς πίσου τ'ν ωρα πληγὰ ποῦ παγαίνις'ς τοὺ σπίτ', θὰ σοι γίνι μηγάλου κακὸ — σὰ h' λέν' δά. —

Σὰ dāκανη αὐτὰ σκώθιτση γὴ πατέρας ητς³ ἀπ' τοὺ σουφαδέλι ποὺ κάθουδουν γιὰ νὰ πάγι νὰ τνή 'πῃ «τσὴ τ' χρόν」 νὰ τνή δώσ' τν' ητση τ'⁴ νάνη πάδα καλουπόδαρ', τσὴ σὰ νὰ τοὺν goύδης⁵

1) = κρήνη, βρύσις. — 2) = τοὺ Λάμπου τοὺς μύλους. — 3) = της. — 4) = ευχή του. — 5) = έσκούντησε, έσπρωξε.

ἀθρηπουνές, γρηγυνίστση ἀπ' τοὺ μιδέρ, τσή κόπτση σὰ γαλάμ' τοὺ πουδάρι τ'.....

"Ε! τσή νὰ τ' ἀκούγατη νὰ τὰ λέγι νὰ τρέμ' οὐλάτσηρ' τσή νὰ λέγι ποὺς αὐτὴ ἔφαγη τοὺς βατέρα τες μὴ τ' γουρσουζιὰ ποῦ ἔκανη νὰ μ' λίξε, ν' ἀνηρφάτ τσή νὰ πητᾶ σὰ δου πητᾶ τοὺς φύλλου, θὰ ν' ἡσκουόσατη ἀπ' τὰ κλιάμματα τούς ήσεῖς. Τέλους ή παππάς τ' παργόρση τσή τ'ν εἶπη πουλλά, τνή μητάλαβη, τούς ἔφγη, τούς ἀπ' τησένι τν' ὥρα πὲς ποὺς σύχαση κουμμάτ'. Κουδά τὰ μησάνιχτα ἦνιξη τὰ μάτγια τε, μᾶς εἰδη μνιά, τσή σᾶ' νὰ τσμήθση, ἄμα οὐλούς τες ἀπανέθαξη γη νώμους ητες. Κατὰ τες' αὐγές, ἀχάραγα ἀκόμα, ἦνιξη πάλι τὰ μάτγια τε τρουμαζμένι, ἔητνάχτη μνιά οὐλους τε τοὺς κουρμί, ἥβαλη μνιά φουνή «νά μη, πατηρέλι μ'» τούς ἀπόμνη Εηρή. Τότησου ἔηφουνήσαμη, τσή γη καγιμένι ή θηά τες' λιγουθύμση μέσ' 'ς τὰ χέργια μ'... Τί τραβήξαμη, κόρης μι, γιὰ νὰ τνή φέρουμη 'ς τὴν ἥαυτό τε, ἥγω τοὺς ἔερου... Σὰν ἥγύρσα, τότη τες' εἰδα τ' Σουφίγια, ἥδαν μὴ τ' ἀνιχτὰ τὰ μάτγια, τσή μὴ τοὺς σμουγέλιους 'ς τοὺς στόμα τε, σᾶ' νᾶδαν ζουδανή....

Τέλους 'κάναμη οὐλα τὰ πρηπά, τνὴ στουλίσαιμη σὰ νύφ', τσῃ μη μνιᾶς ἔφγα 'ες τοὺ σπίτι μ' σὰ' βαλαβή, ἀρπαξα τοὺ καλάθιμ, το' ἥργα 'ες τοὺ δρόμου νὰ πάρ' ή νούς ιμ ἀγέρα, τσῃ γι αὐτὸ μ' εἰδατη σὰ' bou μ' εἰδατη.....

— Πάναγια, Πάναγια, κακό! Πάναγια τ' καγιμένη τ' κουπέλα τί τν' απάδηχη!.. "Αμ δὲν ήχοφτουδουν τού πουδάρ' τ' παληγαθρώπ' αὐτοῦ, μόν' ηθηλη νὰ βγῆ brouostá τς, κακὸ χουρν' νάχι!.. "Εμ δέν εῖνη πληγὰ νὰ πάγου 'σ τσ' ήληές σήμηρα μὴ τούτου ποῦ ηγώ δέν εἰνη πληγὰ νὰ πάγου 'σ τσ' ήληές σήμηρα μὴ τούτου ποῦ ηκα. Θὰ πάγου νὰ τνή 'δω νὰ τνή αλάφου. "Ερχηση, μουρέλι μ' Κατηρνέλι' τσ' ήσυ;...

— Βά. ἔρχουμη, Δέσποινα, γιατί τν' αξίζει.

— Βα, ερχουμη, μεσωνια, πιστωση.
— "Εμ τότησου θά γυρίσου το' ήγω πίσου μή σᾶς. "Αγιτη πάμη τογή γῆ τρεῖς, γιατί δὲ bouρω νὰ μή τνή 'δω άκόμα μνιὰ βουλα. "Αγιτη νὰ τ' κλάψουμη τ' καγιμένι, νὰ τ' μοιρουλουγήσουμη τ' πηδάρφανι τ' κουπέλα, ποῦ τοὺ νηὸ τοὺν κλαίγι ἡ νηότη τ' τοὺν γέρου τὰ πηδγιά τ'.

[Ἐν Μυτιλήνῃ, Μάϊος, 1912]

ΑΡΙΣΤ. ΓΡ. ΜΑΝΔΡΑΣ

ЕПІГРАММАТА

Eἰς δύο ἀστείους μονομάχους

ΒΡΙΣΘΗΚΑΝ, ὅτε ζιλεύθηκαν, ἐμαλλιοτραβηγθήκανε,
μὰ . . . «ἀντήλλαξαν δύο βολὰς» καὶ ξαραφίλιωθήκανε!

ΣΑΤΑΝΑΣ